

ॐ

संस्कृतभारती (उत्तरतमिळनाडु)

पत्राचारद्वारा संस्कृतम्

परीक्षा - कोविदः

कालावधि: - होरात्रयम्

माघ: - विलम्बसंवत्सरः ५१२०

अड्डका: - १००

जूलै - २०१९

नाम

(full name with initials / surname)

जड्गमदूरवाणी सं. (Mobile. No.) _____

पञ्जीकरणसंख्या (Regn. No.) _____

वासप्रदेशः (Res. Area) _____

परीक्षाकेन्द्रम् (Exam centre) _____

अवधेयम् - प्रथमभागस्थ-प्रश्नानाम् उत्तराणि प्रश्नपत्रे लिखत । अन्यप्रश्नानाम् उत्तराणि उत्तरपत्रे लिखत ।

प्रथमः भागः

I (क) वाक्येषु विग्रहवाक्यस्य रेखाङ्कनं कृत्वा समस्तपदं लिखत (पञ्चानाम्) (5)

उदा. - अर्जुनः कृष्णस्य सखा । अर्जुनः कृष्णस्य सखा । कृष्णसखः ।

१. छायाबहुलः वृक्षः अकर्तनीयः ।	छायावृक्षः
२. घनः इव श्यामः कृष्णः सर्वान् रक्षतु ।	घनश्यामः
३. न कर्तव्यं कृत्यं मा कुरु ।	अकर्तव्यम्
४. राजा मनुष्याणाम् ईश्वरः मन्यते ।	मनुष्येश्वरः
५. जनाय हितम् कदाचित् अप्रियं भवति ।	जनहितम् चतुर्थी-तत्पुरुषः
६. कुटुम्बेन सह आगम्यताम् ।	सकुटुम्बम्
७. जीर्णे गृहे वसितुमशक्यम् ।	जीर्णगृहे
	न शक्यम्

मध्यमपदलोपी-कर्मधारयः
उपमान-पूर्वपद-कर्मधारयः
नज्-समासः
षष्ठी-तत्पुरुषः
अप्रियम् नज्-समासः
सहपूर्वपद-बहुव्रीहिः
विशेषण-पूर्वपद-कर्मधारयः
नज्-समासः

(ख) समस्तपदानां विग्रहवाक्यं लिखित्वा समासनाम लिखत (दशानाम्) (10)

न्यस्तशस्तः, स्पष्टीकृत्य, एकातपत्रम्, अनुचितम्, तृप्त्यर्थः, सप्तलोकी, सिंहोरुसत्वम्, यथाज्ञानम्,

प्रकृतिवर्णनम्, भूतानुकम्पा, तदध्यासितम्, दासीदासम्, सङ्कटापन्नः, विगतस्फृहः

११) तेन अध्यासितम्

विग्रहवाक्यम्	न्यस्तं शस्त्रं येन सः
१.	अस्पष्टं स्पष्टं कृत्वा
२.	एकम् आतपत्रम् (अस्मिन् तत्)
३.	न उचितम्
४.	तृप्त्यै अयं
५.	सप्तानां लोकानां समाहारः
६.	सिंहः इव उरुसत्वः, तम्
७.	ज्ञानम् अनतिक्रम्य
८.	प्रकृत्याः वर्णनम्
९.	भूतेषु अनुकम्पा
१०.	

समासनाम
समानाधिकरण-बहुव्रीहिः

तृतीया-तत्पुरुषः

गति-समासः	
विशेषण-पूर्वपद-बहुव्रीहिः	
नज्-समासः	
चतुर्थी-तत्पुरुषः	
द्वितीया-तत्पुरुषः	१३) सङ्कटम् आपनः
उपमान-पूर्वपद-कर्मधारयः	द्वितीया-तत्पुरुषः
अव्ययीभावः	१४) विगता स्पृहा यस्मात् सः
षष्ठी-तत्पुरुषः	समानाधिकरण-बहुव्रीहिः
सप्तमी-तत्पुरुषः	

१२) दासी च दासः च अनयोः समाहार-द्वन्द्वः

II. (क) दत्तानां तद्वितान्त-पदानां विग्रहवाक्यं लिखत । (चतुर्णाम्) (4)

१. वार्ष्णेयः -	२. नैष्कर्म्यम् -
वृष्णोः गोत्रापत्यं पुमान्	निष्कर्मणः भावः

तव अयम्	पूर्वस्यां दिशि भवः
३. तावकः - शशः अस्य अस्ति इति	४. पौर्वात्यः - बुद्धिः अस्य अस्ति इति
५. शशी -	६. बुद्धिमत् -

(ख) कोष्ठके दत्त-विवरणानुसारम् उचित-तद्वितान्तपदेन रिक्त-स्थानं पूरयत । (चतुर्णाम्) (4)

१. अर्जुनः - कृपणत्वेन	पीडितोऽभवत् । (कृपणस्य भावः)
२. परीक्षास्ति । इदानीम्	एव सः पठति । (दानीम्)
३. चाणक्यः - नैयायिकः	। (न्यायशास्त्रं जानाति)
४. नायकेषु रामः - धीरतमः	। (धीर-तरप्/तमप्)
५. याज्ञवल्क्यस्य पत्नी - अदमिनी	। (अदम्भः अस्याः अस्तीति)
६. राजा राज्यस्य - मुख्यः	। (मुखम् इव)

III.(क) रिक्त-स्थाने आवरणे दत्तानां पदानां णिजन्तं रूपं लिखत । (चतुर्णाम्) (4)

१. आचार्यः शिष्यान् श्लोकं - ज्ञापयति	। (ज्ञा)
२. कृष्णः गोपिका: - मोहयित्वा	हसति । (मुह्)
३. कृषकः सस्यं - वर्धयितुम्	प्रयत्नं करोति । (वर्ध्)
४. अतिथिं - उपवेश्य	सः उपविष्टवान् (उप+विश्) ।
५. माता चलनचित्रं - दर्शयित्वा	पुत्रं गृहं आनयति । (दृश्)
६. अग्रिमे मासे शिक्षकः छात्रान् - बोधयिष्यति	। (बोध्)

(ख) रेखांकितानां सन्नन्तपदानि लिखत । (5)

सन्नन्त-पदम्	
१. सा काव्यपठनं कर्तुमिच्छति ।	चिकीर्षति
२. बालकः वक्तुमिच्छुः अस्ति?	विवक्षुः
३. अर्जुनः विश्वरूपदर्शनं द्रष्टुम् इच्छति ।	दिवृक्षति
४. भारतीय क्रीडालवः जेतुमिच्छुकाः एव ।	जिगीषवः
५. देवानां राक्षसान् हन्तुमिच्छा जाता ।	जिघांसा
६. वयं प्रश्नं प्रष्टुमिच्छामः ।	पिपृच्छिषामः
७. विदेशं गन्तुम् इच्छवः पारपत्रं प्राप्नुयः ।	जिगमिषवः

IV (क) परस्परसम्बद्धान् मेलयत ।

(5)

१) भोगवादः -	मानः	(३)
२) गणकचक्रचूडामणिः -	तिरुमलाम्बा	(४)
३) महतां धनम् -	न्यायः	(५)
४) वरदाम्बिकापरिणयम् -	ब्रह्मगुप्तः	(२)
५) मोक्षमार्गः -	चार्वाकः	(९)

(ख) उचितं चिह्नं गणनाम च लिखत ।

(6)

चिह्नम्	गणनाम
उदाः- माधवः	- ० - रगण
१) उपेन्द्रः	<u>U</u> - - यगणः
२) जानामि	- - <u>U</u> तगणः
३) सरिता	<u>U</u> <u>U</u> - सगणः
४) जायया	- <u>U</u> - रगणः
५) किरीटम्	<u>U</u> - - यगणः
६) दन्तोष्टौ	- - - मगणः

(ग) पदविवरणं (अन्त-लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि) लिखत । (पञ्चानाम्)

(5)

पालयितुः, उवाच, त्वदन्ते, इच्छताम्, पार्श्ववर्ती, यशसाम्।

पालयितुः ऋ. पु. पालयितृ प/ष. ए.

उवाच वच् लिट-लकारः प्र. ए.

त्वदन्ते अ. न. त्वदन्त शब्दः स. ए.

इच्छताम् त. पु. इच्छत शब्दः ष. ब.

पार्श्ववर्ती न. पु. पार्श्ववर्तिन् शब्दः प्र. ए.

यशसाम् स. न. यशस् शब्दः ष. ब.

द्वितीयः भागः - (संस्कृतेन / तमिळभाषया / आड्लभाषया वा उत्तराणि लिखत)

**V (क) शोकस्य पदविभागम्, अन्वयरचनां, तात्पर्यम्, एकस्य समस्पदस्य विग्रहवाक्यं च लिखत ।
(प्रतिपदार्थः न अपेक्षितः ।) (5)**

१. तथेति गामुक्तवते दिलीपः सद्यः प्रतिष्ठम्भविमुक्तबाहुः ।
स न्यस्तशक्तो हरये स्वदेहमुपानयत्पिण्डमिवामिषस्य ॥

अथवा

२ सन्तानकामाय तथेति कामं राजे प्रतिश्रुत्य पर्यस्विनी सा ।
दुग्धवा पयः पत्रपुटे मदीयं पुत्रोपभुड्क्षवेति तमादिदेश ॥

ख) सुभाषितस्य पदविभागं, तात्पर्यं च लिखत । (4)

१. कामान् दुग्धे विप्रकर्षत्यलक्ष्मीं कीर्तिं सूते दुष्कृतं या हिनस्ति ।
तां चाप्येतां मातरं मङ्गलानां धेनुं धीरा: सूनूतां वाचमाहुः ॥

अथवा

२. व्याधिस्तस्यार्थविहीनस्य देशान्तरगतस्य च ।
नरस्य शोकदग्धस्य सुहृदर्शनमौषधम् ॥

VI (क) ३-४ वाक्यैः उत्तरं लिखत । (चतुर्णाम्) (8)

१. बुधैः विकृतिः जीवितमिति किमर्थमुच्यते ?

२. अनुष्टुप्छन्दसः विषये लिखत ।

३. कः लक्ष्म्याः यशसां च भाजनम् ?

४. मेघदूतस्य परिचयं लिखत ?

५. सत्सङ्गतिः पुंसां किं न करोति ?

६. द्रयोः सूत्रकारयोः परिचयं लिखत ।

(ख) अथः दत्तयोः अलङ्कारयोः एकस्य लक्षणं लक्षणसमन्वयं च सोदाहरणं लिखत । (4)

अतिशयोक्तिः अथवा अर्थालङ्कारः

VII (क) अथोदत्त-विषयेषु एकम् अधिकृत्य ५-६ वाक्यैः लघुटिप्पणीं लिखत । (4)

स्तोत्रकाव्यानि / वार्तापत्रिका / णिजन्ता:

(ख) एतेषु ग्रन्थकारेषु एकस्य परिचयं ४-५ वाक्यैः लिखत | (3)

सुबन्धुः / शुद्रकः / श्रीहर्षः |

तृतीयः भागः (संस्कृतेन उत्तराणि लिखत)

VIII (क) एकवाक्येन उत्तरं लिखत | (पञ्चानाम्) (5)

१. धीराणां निसर्गः कः ?

२. बहुपदद्वन्द्वस्य उदाहरणं लिखत |

३. अमरकोषस्य अन्यत् नाम किम् ?

४. मात्रा छन्दसि कस्य प्राधान्यं भवति ?

५. सांख्यदर्शनस्य प्रवर्तकः कः ?

६. पर्वतानां कस्मात् भयम् ?

७. शस्त्रभृतां किं न क्षिणोति ?

(ख) सप्तसन्दर्भे संस्कृतभाषया ५-६ वाक्यैः विवृणुत | (त्रीणि एव) (9)

१. ‘अपेक्षितं वरं वृणीष्व ।’

२. ‘सः निश्चयः नैव व्यत्यस्तः भविष्यति ।’

३. तस्य मनसि जयस्य आशा सञ्जाता ।

४. ‘एतस्मिन् विषये त्वया सह अधिकं वक्तुं नेच्छामि ।’

५. ‘अतः इमम् उद्यमं परित्यज ।’

IX (क) अथः दत्तयोः शीर्षकयोः एकमधिकृत्य १०-१२ वाक्यैः प्रबन्धं रचयत | (6)

संस्कृतवर्धनाय तत्प्रसाराय च विविधाः उपायाः के ? अथवा

भारतीय संस्कृते: प्रभावः देश-विदेशेषु अद्यत्वे कीदृशः अस्ति ?

(ख) आषाढमासस्य श्रवणपूर्णिमादिने संस्कृतोत्सवस्य आचरणं भविष्यति ।

तदर्थं सुप्रसिद्धां नेत्रीं / नायिकां / गायिकां प्रति ५ - ६ वाक्यैः संस्कृतोत्सवामन्त्रणपत्रं लिखत | (4)

॥ शुभम् ॥